СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 49. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 28. лютого, 1929. VOL. XXXVII. No. 49. Jersey City, N. J., Thursday, February 28, 1929. THREE CENTS.

Союзовці! Память, йте на Ваш найдорожчий скарб -- на Ваші власні діти.

ГУВЕР ПОКЛИКУЄ ДЕМОКРАТА ДО СВОГО КАБІНЕТУ

ВИЛІЄМ Д. МИЧЕЛ МАЄ СТАТИ ДЖЕНЕРАЛ ОТОРНИМ. АЛЕ МАБУТЬ НЕ ПРИЙМЕ ПРЕДЛОЖЕННЯ.

ВАШИНГТОН, 27. лютого. — Вибраний президент Гувер знайшов вкінці людину, яка на його думку найкраще надається на становище Дженерал Оторного (генерального прокуратора). Є ним демократ Вилієм Д. Мичел з Мінесоти, теперішній Дженерал Солиситор.

Приятелі Мичела твердять, що він того предложення не прийме, бо рішився вести адвокатську канцелярію в Ню Йорку.

РУЗВЕЛТ ІДЕ СЛІДОМ СМИТА.

ТОМУ ВИПОВІВ ВІЙНУ РЕПУБЛИКАНАМ, ЯКІ НЕ ХОЧУТЬ ЗГОДИТИСЯ НА ЙОГО БУДЖЕТОВЕ ПРЕДЛОЖЕННЯ.

ОЛБАНІ, 27. лютого. — Говернор Рузвелт предложив легіслатурі річний буджет, в якім заявився за підвищенням податку на газоліну і за 20% знижкою особистого доходового податку. Републиканські лідери заявили, що мають осібне буджетове предложення, інакше від того, яке виробив говернор.

Рузвелт заявив, що бачить, що нічого не виходить з його доброї волі, щоби жити в згоді з републиканами. Приходиться вести далі боротьбу, як за говернора Смита.

ТОВАРИШІ МІЖ СОБОЮ.

ПОБИЛИСЯ ІЗЗА ТРОЦЬКОГО. СТАЛІНЦІ ПОКЛИКАЛИ ПОЛІЦІЮ, ЩОБ ЛЕКШЕ РОЗГРОМИТИ ПРОТИВНИКІВ.

НЮ ЙОРК, 27. лютого. — Лейбор Темпл при 242 іст 14-ій вулиці була свідком кулачної дискусії між комуністами двох фракцій: троцькістами і сталінцями. Троцькісти скликали мітінг, щоб запротестувати проти режиму Сталіна і станути в обороні прогнаного Троцького. Коли одним і другим не ставало словних аргументів і терпцю, кинулися до бійки. Найбільше поломано парасолі, а було їх багато, бо на дворі йяв дощ. Вкінці сталінці покликали поліцію. Але поліція не мала чого дуже турбуватися, бо попідбивані очі та подерті блюзки у жінок, а плащі і капелюхи у мущин не були ще великим нещастем. Кажуть, що сталінці таки набили троцькістів і ті послідні навіть тут в Ню Йорку програли, а не тільки там в Москві, де живе дійсний Сталін.

І ТАКІ ЧЕСНІ БУВАЮТЬ.

ЗАСТРІЛИВСЯ, БО ВИСТАВИВ ЧЕК НА $20, НЕ МАЮЧИ ГОТІВКИ В БАНКУ.

ГЕРИСОН, Ню Джерзи, 27. лютого. — Артур Дж. Кублер працював на почті 20 літ і завсіди було в нього все в як найбільшим порядку, а особливо його грошеве діловодство було взірцеве. А продавав він почтові марки. Нагло вчора надійшла інспекція і він почав на борзі переraховувати свої конто та завважив, що бракує йому $20. Сейчас виставив він свій чек на ту суму, щоби було покритте.

Коли минула інспекція і скінчилося урядовання, Кублер написав пращального листа до жінки і сина і просив їх, щоб дарували йому це, що він сплямив своє і їхнє імя, виставивши чек на $20, не маючи на нього покриття. По висланню листів узяв револьвер і відобрав собі життя.

На другий день знайшли його неживим в офісі. Переведено ще раз контролю його діловодства і стверджено, що він помилився, бо не було ніякого недужиття, а навпаки, було в касі 21 центів більше, як повинно було бути. Кублер мав 64 роки.

МАНЯК З НОЖЕМ У СОБВЕЮ.

НЮ ЙОРК, 27. лютого. — Подорожні, що їхали собвеєм на Тайме Сквер коло години шестої вечером, були свідком немилої сцени. В тім часі, як відомо, страшний стиск, бо все вертає з праці до дому. Ото серед такого стиску виймає один з подорожних ніж і починає ним воювати на всі боки. Божевільна людина порізала багатьох подорожних. Счинився крик, жінки почали мліти. На стації завівся полісмен і дістав рівнож кілька ран, заки схопив божевільного за руки. Полісмен хотів стріляти, але боявся, щоб не пострілити невинних.

КУЛИДЖ РАДИЙ.

КАЖУТЬ, ЩО ТІШИТЬСЯ ЯК СТУДЕНТ, КОТРИЙ ВИЇЗДЖАЄ НА ВАКАЦІЇ.

ВАШИНГТОН, 27. лютого. — Президент Кулидж вдоволений зі своєї адміністрації, бо зменшив двома наворотами податки, полагодив справу воєнних довгів і заключив договір проти війни. Радий, що буде міг відпочати, а жаль йому тільки приятелів, яких оставить у Вашингтоні.

ПРИСЯГНЕ НА НІМЕЦЬКУ БІБЛІЮ.

ВАШИНГТОН, 27. лютого. — Заступник президента, сенатор Чарлз Куртис буде складати свою присягу на німецьку біблію, що має 365 літ. Біблію ту видруковано в 1564 році в місті Пресбургу за панования німецького цісаря Фердинанда. До Америки привезено її в 1841 році. Є вона власністю родини Гейсів.

ВОЗДУШНА ПОЛІЦІЯ.

БУДЕ ФУНКЦІОНУВАТИ ПІДЧАС ІНАВГУРАЦІЇ ГУВЕРА.

ВАШИНГТОН, 27. лютого. — Підчас інавгураційної паради, яка відбудеться дня 4. марта, буде патрольовати у воздусі летунська поліція, щоби не допустити приватних літаків, які перешкаджали би у виконанню програми паради.

РАДИ ЇХ ДОБРА ВПИШІТЬ ЇХ ЩЕ СЬОГОДНЯ ДО УКРАЇНСЬКОГО Н. СОЮЗА.

ІСПИТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СВЯЩЕНИКІВ.

Читаємо в черновецькому „Часі":

На засіданні епархіяльної ради ухвалено жадати від українських священиків іспиту з румунської мови. Здавали всі — чомуж не мали би здавати також українські священики? Таж це добра нагода комусь заробити, бо цілком певно зачнуться знов курси. Трохи енергії, праці — ми народ витревалий, загартований — тому перебудемо і цей іспит.

Не думаю брати наших священиків в оборону — вони зроблять це самі. Одначе наші заступники в епархіяльній раді мусять поставити внесення, щоб священики-Румуни, яких консисторія іменує на українські села, здавали також іспит з української мови, щоб наш нарід не чув більше таких проповідей: „Умер бідна дівка, був слаба"...

ЧИ ВТІК, ЧИ ЙОГО „ВТІКЛИ"?

Московські газети повідомляють про загадкове зникнення делегата від Монголії в Комінтерні, Мерса. Цей Мерс грав видатну ролю на Сході. Ходять чутки, що він був на службі в розвідочному японському бюрі і втік з Москви, щоб не попасти до Чека. Говорять також, що він таки не втік од Чека, а розстріляний таємно в підземеллю.

ПРОТИ КОМУНІСТИЧНОЇ ДИКТАТУРИ.

З одного тільки числа „Комуніста" (з 16 січня) довідуємося, що в кількох місцевостях убито представників комуністичної влади. Так у селі Силенковому вбито секретаря партійного осередку Сидорина, „що весь час активно боровся з бандитизмом та глитайством". — У селі Чорниці забито голову К. Н. С., що викрив у сільській раді ворожі радянській владі елементи. — Знову у київському районі куркулі-лісокради напали на лісничого, активного громадського працьовника т. Гойца і забили його, а потім його дружину і 5 дітей. У всіх тих справах ведеться строге слідство. Виновники убивства Гойца вже передані судові.

ЩАСЛИВА ШВЕЦІЯ.

Швеція — єдина держава на світі, яка свій буджет будує не на підвищенню податків для своїх громадян, а на підвищенню прибутковости своїх підприємств, через що як посередні так і безпосередні податки що року все зменшуються. Коли міністер фінансів проф. Волін предложив цього року шведському парляментові буджет на біжучий рік, то парлямент одразу цей буджет ухвалив і висловив признання міністрови, що зумів і далі понизити податки майже на одну третину.

ГОЛОДІВКА ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ.

Політичні вязні у Львові ведуть голодівку. М. ін. вязні домагаються лікарської візити і прокуратора. Голодівка тягнеться вже кілька днів.

ЛЬВІВ ДІСТАНЕ ДРУГИЙ МІСЬКИЙ ТЕАТР.

Прибічна рада Львова ухвалила винаймити від управи Католицького Дому салю Малого Театру і передати її до 1. вересня 1931 р. піднаємцям великого міського театру пп. Заремб і Барвінському. Крім того рішено виплатити обом піднаємцям додаток в сумі 27,000 зол. на виплату платень театральному персоналові. Незалежно від того місто платить обом піднаємцям 60,000 зол. щомісячної субвенції (річно: 720,000 зол.).

АНГЛІЙСЬКА ПРИНЦИПОВІСТЬ.

Міська рада в Ніту (Англія) не дозволила незалежній партії праці відбути конференцію по причині того, що в неділі в льокалях ратуша не допускаються жадні політичні зібрання.

КАРИ ЗА ПЯНСТВО В СХС.

Небаром в Югославії видадуть зарядження проти алкоголізму. Уряд СХС не хоче піти так далеко, як Злучені Держави та Скандинавія, все таки накладатимуть високі кари на тих, яких приловлять на пянстві в прилюдних місцях.

„ЗУХВАЛА ДЕКЛЯРАЦІЯ".

Польська газета „Ілюстрований Курєр Цодзенни" пише, що в громаді Воля Якубова, повіт Дрогобич, громадська рада ухвалила декляраціо, яка має всі признаки державної зради. В тій декляраціі громадська рада заявляє, що „буде боротися до останньої каплини крови за права українського народу і за незалежність України, що буде боротися за повну незалежність громадських рад від державних чинників і на ті цілі призначує постійну суму в громадському буджеті".

Далі „Курєр Цодзенни" пише, що цю „зухвалу декляраціо" підписало 15 радних, після чого війт дістав доручення вручити її старості в Дрогобичі, що й сталося найблизчого дня. До вертаючого вечером з Дрогобича війта хтось стрілив кілька разів з револьвера, але, на щастя, не влучив.

Дрогобицький староста порозумівся з прокуратурією, яка видала наказ арештувати всіх підписаних на декляраціі радних під замітом державної зради. Арештованих відставлено до тюрми в Самборі у вівторок, 29. січня ц. р.

До Якубової Волі приїхали слідчі власти під проводом шефа виділу безпеченства у львівськім воєвідстві, майора Роговського. Зарядженно м. ін. ревізії в домах арештованих радних.

Так пише „Курєр Цодзенни".

АМЕРИКАНЦІ НАЙБІЛЬШЕ КУРЯТЬ.

З поданої недавно статистики виходить, що на 1 Американця припадає на рік прокуреного тютюну 3 кг. 60 гр., на кожного Голяндця та Бельгійця — 3 кг. 20 гр.; Француза та Німця — 1 кг. 60 гр.; Англійця — 1 кг. 40 гр.; найменше курять Еспанці — 1 кг. 10 гр. тютюну припадає на 1 голову населення.

ЗАМЕРЗЛИ.

Йосиф Воротний, 36-літній господар у Вістрянській Дуброві (пов. Бучач) вертав із Острої додому. По дорозі застряг у снігах і там замерз. — На леваді біля Солови (Перемишляни) найшли 24-літнього парубка Петра Мороза зі Солови. Мороз замерз по дорозі до Станимира, куди йшов на праник.

ВБИЛИ ФЛЯШКОЮ ВІД ПИВА.

Дня 24. листопада в Ключеві Вел. (пов. Коломия) пили парубки пиво й горівку в коршмі Кремера. Підчас пиятики прийшов до присутних Миколи Гусійчука й Івана Жупника 16-літний Василь Корж і зажадав пива. Між ними прийшло до суперечки підчас якої оба перші вбили Коржа фляшкою від пива. Карний трибунал у Коломиї засудив Мик. Гусійчука й Ів. Жупника на кару по 2 роки тюрми.

ВИСТУП УКРАЇНЦЯ В БУКАРЕШТЕНСЬКІЙ ОПЕРІ.

Оперовий співак Іван Гриценко заангажований на гостинний виступ до букарештенської опери „Опера Романа", і співав дня 27. січня партію Елізара у відомій опері Галевія „Жидівка". П. Іван Гриценко — наш земляк, родом з полтавської губернії; покінчив свої студії у московській імператорській консерваторії і зараз після того був заангажований у „Великий Московський Театр" у Москві.

Відтак співав п. Гриценко в державних операх у Києві, Одесі, Харкові і виступав також кілька разів у Петрограді й Тифлісі. Своїм надзвичайно звучним, з природи сильним і гарно вишколеним голосом, як і взірцевою грою у виконанні даних йому роль п. Гриценко видвигнувся в тодішній Росії на одинокого інтерпрета таких партій, як: Елізар з „Жидівки", Самсон в „Самсон і Даліла", Отельо і т. д. Після вибуху революції п. Гриценко виїхав з України враз зі своєю дружиною, також відомою співачкою, п-ною О. Грозовською і перебуває тепер від деякого часу в Румунії. В букарештенських артистичних кругах приняли перший виступ п. Гриценка в румунській опері дуже прихильно. Це тимбільше заслугує на увагу, що партію Елізара співали в Букарешті перед тим світової слави, тому букарештенська опера ставить до виконавця цієї ролі незвичайні вимоги.

ОСТАННІ ДНІ ФОША

ДНІ ЖИТТЯ ФОША ПОЧИСЛЕНІ. ЛІКАРІ НЕ МАЮТЬ ЖАДНИХ НАДІЙ НА ЙОГО ВИДУЖАННЯ.

ПАРИЖ (Франція), 27. лютого. — Маршал Фош, що хворіє від 14. січня, очевидно, доживає останніх днів свого життя. Після того, як було йому трохи полекшало, тепер стан його здоровля значно погіршився. Погіршення виявилося в хоробі легенів, серця та нирок. Температура хворого дійшла до 101.6 ступнів.

Лікарі сподіваються скорого кінця життя 70-літнього маршала й числять, що кожного часу може наступити його смерть. Загально думають, що він зможе прожити не довше десятьох днів.

ТЯЖКЕ ЗАВДАННЯ.

БОЛЬШЕВИКАМ КОЖНОГО ДНЯ СТАЄ ВАЖЧЕ РОЗВЯЗАТИ ПИТАННЯ ЗБІЛЬШЕННЯ ЗАСІВУ ЗБІЖЖА.

МОСКВА (СССР), 27. лютого. — Минулої осени селяни засіяли мало збіжжа. Тепер страшні морози багато понищили засівів. Отже большевики стоять перед завданням перевести інтенсивну весняну сівбу хліба. Радянський уряд шукає отже засобів, якіб спонукали селянство відмовитися від своєї тактики, щоб засівати хліба стільки, щоби лише самим не вмерти з голоду.

Можливо, що владі доведеться зробити нові уступки селянам, щоби спонукати їх до залишення тактики обмеження засівів. Очевидно, большевикам доведеться забезпечити більший розвиток індивідуальних господарств.

Покищо не помітко наслідків большевицьких старань. Кожна большевицька пропаганда стрічається по селах з сильною контр-пропагандою селян „куркулів", що добре памятають, коли влада большевиків забирала від них увесь їх врожай, а тому вони тепер не хочуть знову ризикувати своїм трудом. Таксамо брак потрібних селянам товарів не спонукує їх до більшої продукції збіжжа.

ПРИЯТЕЛЮЮТЬ.

ЗАКІНЧИЛИСЯ ПЕРЕГОВОРИ ПРО НОВИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР МІЖ ПОЛЬЩЕЮ І РУМУНІЄЮ. ТУРБУЮТЬСЯ ПРО СВОЇХ, АЛЕ НЕ ПРО УКРАЇНЦІВ, ЯКИХ ГНЕТУТЬ СУСІДИ.

ВАРШАВА (Польща), 27. лютого. — Румунський міністер справ закордонних, Мінореску, закінчив переговори у Варшаві щодо нового торговельного договору між Румунією і Польщею. В цьому договорі Румунія ширше забезпечила інтереси польської меншости на Буковині. Для піддaних Польщі також полекшено набування землі та володіння нею в Румунії.

Мінореску заявив, що підписання Румунією договору з СССР про постійний мир ще не значить признання нею радянського уряду. Румунський делегат до Москви мав лише спеціяльне уповноваження на підписання Келогового договору й більш нічого.

НОВІ КОПАЛЬНІ РАДУ.

АНГЛІЙСЬКА КОМПАНІЯ КУПИЛА В ПОРТУГАЛІЇ ЗЕМЛЮ, ЩО МАЄ В СОБІ РАД.

ЛОНДОН (Англія), 27. лютого. — Постачання раду для англійських шпиталів залежне від бельгійського раду, який добувається в Африці, в Бельгійському Конго. Рад добувається також у Чехословаччині, але його не вистарчає для потреб Англії, а крім того на нього кладуть дуже високу ціну.

Тепер зорганізовано в Англії спеціяльну финансову компанію, що буде в Портуґалії добувати рад і постачати його для медичних потреб в Англії, не шукаючи зарібку при продажі. Сподіваються, що ціна його буде нижчою від 60,000 долярів за грам. Крім того кожного року компанія буде давати перший грам добутого раду даремно для англійських шпиталів.

БЕЗРОБІТТЯ В АНГЛІЇ.

З ОГЛЯДУ НА МОРОЗИ І СНІГОВИЦІ СКІЛЬКІСТЬ БЕЗРОБІТНИХ ЗА ТИЖДЕНЬ ЗБІЛЬШИЛАСЯ НА 115,495.

ЛОНДОН (Англія), 27. лютого. — Скількість безробітних в Англії тепер виносить 1,458,000 душ. Взагалі в Англії від кінця війни число безробітних спадало лише до 996,645 осіб. Організація спеціяльних робіт для боротьби з безробітністю обходиться для держави дуже дорого й мало помагає робітникам.

Правительство тепер має знайти нові шляхи боротьби з безробіттям, бо старі методи допомог і „громадських" робіт не можуть зрештою зменшити безробіття.

ХОТІЛИ ЗЛІНЧУВАТИ СУДДЮ І ПРОКУРАТОРА.

ПАРИЖ (Франція), 27. лютого. — В невеличкому місті Комел кілька тижнів тому зникли два мешканці. Пізніше знайшли трупа одного з них, а другого до цього часу не знайшли. По підозрінню в убивстві арештовано двох мешканців міста, яких мали судити за вбивство.

В день суду той, що зробив донос на цих мешканців, признався сам до убивства і повів суддю й прокуратора показати те місце за містом, де поховано другого трупа. Тут зібрався натовп мешканців, що давно обурювався на суддю і прокуратора за їх повільне розсліджування вбивства. Натовп напав на суддю та прокуратора й гнався за ними в саме місто, де схопив їх уже в салі суду. Прибувший більший відділ поліції врятував з рук натовпу ледве живих прокуратора та суддю, яких люде вже готувалися злінчувати.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

35 ЛІТ ЧЕСНОЇ, СОВІСНОЇ ПРАЦІ, ДОБРЕ ІМЯ І МІЛІОНОВИЙ МАЄТОК ЦЕ УКРАЇНСЬКИЙ Н. СОЮЗ.

РЕЗОЛЮЦІЇ КЕППЕРА І ПОРТЕРА

Кулиджова адміністрація закінчилася на міжнароднім полі Париським договором, знаним в Америці як Пакт Келоґа, або договором в справі поставлення війни поза законом. Тим договором направив секретар стейту Келоґ ту невдачу, яку потерпів тоді, коли намагався довести Англію і другі держави до порозуміння в справі обмеження зброєння на морю. Конфедерація та, як відомо, закінчилася невдачею. Зате договір проти війни формально заключено. А по довгих ваганнях затвердив його вкінці і американський сенат.

Мимо тих похвальних слів, яких ніде не жалувано, коли підношено основну ідею того договору, всі здавали собі добре справу з того, що цей договір являється тільки кусником паперу, побожним побажанням, а нічим більше. Побивалися за ним в Америці головно ті, що намагаються завернути Злучені Держави лицем до Европи, що хочуть бачити їх в Союзі Народів, себто членом тої міжнародної інституції, якої ідея зродилася тут на американській землі, а до якої Америка не належить. Прихильники приналежности Злучених Держав до Ліґи Націй попирали пакт Келоґа зі всеї сили, бо добачували в нім замотанне Америки в европейські справи, а тим самим перший крок, що вказує на неминуче приступлення Америки в члени Союза Народів.

Париський договір не ріжниться нічим від тої противоенної акції, що її веде Союз Народів, який пропаґує ту саму ідею. Ліґа Націй пробує розвязати ту квестію навіть практично, бо її члени позаключували вже ріжні договори, якими зобовязали себе полагоджувати територіяльні чи які другі спори иншою як военною дорогою з тим, що хтоб цьому не повинувався, підпаде під економічний бойкот инших держав, які кромі бойкоту виступлять ще проти такого з війною. В той спосіб Ліґа Націй орудує так званими санкціями. Вона карає за нарушенне спокою.

Пакт Келоґа таких санкцій не знає. Американський сенат виразно заявився проти таких санкцій. Аж тепер, коли вже з тяжкою бідою переведено ратифікацію Париського договору, поставили сенатор Кеппер і член конґресу Портер резолюції, в яких хочуть піднести силу Пакту Келоґа і дають президентови Злучених Держав право зарядити економічний бойкот супроти кождої держави, що підписала цей договір проти війни і його нарушила. Портер йде так далеко, що домагається такого бойкоту з боку Америки супроти кождої держави, навіть такої, в якій вибухають неспокої чи революції. До всіх тих держав не можна рівнож висилати зброї ні муниції.

Іншими словами, Злучені Держави малиб піти тою дорогою, якою ступає Ліґа Націй. Тому вже з того огляду резолюції Кеппера і Портера знайдуть сильний спротив.

МОСКОВСЬКА ЗАПЛАТА

З відомостей, які доходять з України, видно, що там почалася нова хвиля переслідування всього того, що носить на собі хочби найменше тавро українського імени. Нищиться все те, що має в собі хоч найменший натяк загрози „єдінству русскаво народа". Ми вже подавали відомости про розстріл О. Шумського, а тепер доходять до нас не лише підтвердження цього розстрілу, але й відомости, що разом з Шумським заплатили життям за свій „націоналізм" й инші Українці-комуністи. Тепер почався систематичний похід большевиків проти всього українського національного, хоч би як воно було вірне комуністичній партії.

Боротьба ця це не випадкове явище, а лише одне кільце в тім ланцюху боротьби проти українського сепаратизму, яким большевики стараються міцно оповити всю Україну, починаючи з першого дня їх приходу на Україну. Голосячи свій інтернаціоналізм, а разом з ним і признання сепаратизму, йшли вони на Україну з гаслом „самоопределеніе вплоть до отделенія", а на ділі вже в 1917 р. розпочали свій похід проти України, щоби знову відбудувати царську Росію. Зґоджуватися на український сепаратизм вони були змушені тому, що ідея української державности вже тоді так глибоко врізалася у свідомість українських народніх мас, що навіть большевикам довелося прикриватися нею. Це помогло їм обеднати біля себе легковірів, що пішли до них у партію, як члени української комуністичної партії. Большевики спочатку знищили окрему комуністичну партію, а потім поволі почали нищити й тих, що цілковито злилися з единою московською комуністичною партією, бо вони там все таки стреміли до виявлення своеї національної індивідуальности. Найяскравішою особою серед Українців комуністів національного зафарбовання був О. Шумський. Але московські большевики старалися його вирядити з України спочатку до Петрограду, а коли він і там не сидів тихо та сіпався до праці серед Українців-комуністів, що жили у Петрограді, то його погнали аж на Урал „для пользи службы", як це говорилося в царські часи.

О. Шумський робив довгі заходи, щоби з Москви дозволили йому повернутися на Україну, але дозволу не дістав. Нарешті наскучило правовірному комуністови сидіти довго на засланню й він, без дозволу Москви, вернувся до Харкова. Очевидно Шумський числив на свою популярність та на свої заслуги перед комуністичною партією, яких він багато мав, коли допомагав Москві руйнувати Україну, а пізнійше підчас закріплення комуністичної влади над українським селянством та робітництвом. Але на своє нещастя Шумський перечислився у своїх силах і за свій непослух Москві поплатився життям. Очевидно комуністична партія почала нарешті робити те саме з Українцями-комуністами, що хотів з ними робити імпульсивний і гістеричний Муравйов, коли з червоними московськими військами захопив в січні 1918 року Київ. Але більш далекозорий Ленін тоді спротивився, знаючи, що ще буде час, щоб розправитися зі своїми союзниками Українцями. Тоді в Київі стався такий цікавий факт, що до цього часу ще не оголошений в пресі.

На другий день по захопленню Київа московськими комуністичними військами на головну телеґрафічну стацію зявився Муравйов. Він тоді був головнокомандуючий військами, що наступали на Київ. Тут Муравйов покликав до себе начальника телеґрафу й наказав йому дати негайно гарного телеґрафіста, але такого, що вміє язик тримати за зубами, бо коли стане відомим комусь сторонньому хоч одне слово з його розмови, то він власноручно застрілить начальника телеґрафу й телеґрафіста, що буде передавати по апарату його розмову. Потрібний телеґрафіст знайшовся.

Муравйов викликав на розмову з Москви Леніна. Говорив він йому приблизно так: „Ми на баґнетах червоних війск захопили Київ і знищили тут владу Українців-сепаратистів. Червоні війска переслідують сепаратистів уже далеко за Києом. Всіх сепаратистів, що попадають у руки червоних, нищимо безпощадно і негайно. Тепер ми почали заводити свою адміністративну владу в Київі та на звільнених від сепаратистів областях України. Але несподівано стрічаємо перепони у своїй праці. І знаєте з чийого боку? Зі сторони Коцюбинского та инших Українців комуністів, які пособляли нам розбити сепаратистів та захопити Київ. Тепер ці Українці-комуністи говорять, що Київ їх місто і що ми мусимо передати в їх руки владу в Київі та на Україні. Я думаю, що з ними нема чого довго говорити, бо вони вже нам непотрібні. Тому дозвольте їх арештувати та розстріляти, щоби далі вони нам не заважали по викорінню сепаратизму".

На це Ленін відповів так: „Покищо не приймайте рішучих заходів проти них. Але на відповідальні становища не допускайте їх. Я сьогодня вечером на засіданню доложу Раді Народних Комісарів про вашу розмову й тоді перекажу вам, що далі робити з сепаратистами. Завтра викличте мене по телеґрафу". Стрічка цієї розмови пізнійше попала в руки Українців, а тому стала відомою.

Не знаємо, яку відповідь дав на другий день Ленін, але бачимо, що очевидно тепер Сталін почав поступати з Українцями-комуністами так, як того хотів Муравйов. Підтвердження цього можемо бачити у всій діяльности комуністичної партії на Україні, навіть там, де вона нібито переводить українізацію, як наприклад на культурному полі. Бо й тут московські комуністи ставлять всю українську культуру, науку і мову на службу московській ідеї єдности „рускаво народа", з тою зміною, що тепер говориться не просто „русскій народ", але ще з прибавкою „рабочій русскій народ".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УКРАЇНЦІ, НЕ МОВЧІМ, А КРИЧІМ!

У „Свободі" з дня 9 лютого б. р. говорилося в редакційній статті під заголовком „Нарешті" про те, що Рада Союза Народів, яка збереться 4-го марта с. р., буде розглядати справу національних меншостей в Европі. Український нарід в дійсности є національною більшістю на всіх своїх етноґрафічних землях, а коли тепер він попаде в становище національних меншостей, то цьому та вина, що він не осягнув ще своїх національно-державних ідеалів. Покищо ще ворогам удається тримати український нарід на його власних землях в тяжких путах рабства, а тому доводиться нашому великому народові виступати в Лізі Націй як національна меншість. Ми не будемо там мати своїх Штреземанів, якіб виступили в обороні потоптаних прав нашого народу. Там не було нікого, щоби так, як Штреземан сказав про гніт Ляхами Німців, сказав би про все те, що Ляхи виробляють на українських землях з українським народом.

Там не буде нікого, хтоб розкрив прилюдно всі звірства Ляхів. Безконечні арешти української молоді, селян та робітників, катування та вбивства в арештах увязнених ними Українців і т. д. Там не буде нікого, хтоб пригадав Лізі Націй вбивство бл. п. Ольги Бесарабової, розстріл Скочиліса і товаришів, безконечні тортури Українців у вязницях, а разом з тим голосно й рішуче перед вищою радою держав всього світу запротестував би проти нового варварства Ляхів, коли вони засудили невинного студента Івана Вербицького на смертну кару. Вони також засудили на десятьлітнє гниття у вязниці Василя Атаманчука. А скільки ще буде далі нових жертв ляцького насильства над українським народом?

Але це все не поможе Ляхам в їх змаганнях, це не здавить українського національного руху, не спинить боротьби українського народу за свою державність. На зміну скараних і замордованих наших борців виростуть десятки й сотки тисяч нових, що зілються в одну національну міліонову армію й здобудуть державу й свободу українському народови.

Але поки те станеться, ми, українська еміґрація в Америці, не можемо сидіти, склавши руки, а повинні всіма силами й засобами, які тільки маємо, допомагати тій визвольній боротьбі нашим героям в Рідному Краю. Покищо є один шлях до такої помочі, а це шлях матеріяльної та моральної допомоги. Еміґрація Злучених Держав та Канади вже не раз висилала ріжні протести, щоби висвітлити ті кривди, які діються нашому народові, щоби морально допомогти його боротьбі. Длятого ми посилали тисячі телеґрам до ріжних міродайних чинників світових держав, що без нашого запрошення і волі українського народу беруть на себе завдання рішати долю нашу.

Одна лише наша вунсакетська громада може начислити десятки таких протестаційних телеґрам, але це нічого не значить, бо протестувати й боротися за свої права ніколи не є досить. Мусимо протестувати й боротися, аж поки не осягнемо свого. Тому треба памятати й на збори Ради Ліґи Націй, що відбудуться 4 марта в Женеві. Ми мусимо знову ще раз нагадати Лізі Націй про права українського народа. Ми не знаємо, чи зможе наш край сам це зробити, бо зібратися на широку акцію під канчуком та скорострілом польського жандарма не так легко. А тому на нас лежить завдання виконати свій обовязок перед Рідним Краєм та саме тепер у відповідну хвилю знову запротестувати проти польського варварства, яке Поляки творять увесь час на українських землях.

Нас не можуть спиняти від цієї акції ріжні дрібні міркування, або матеріяльні розрахунки, бо скількиб ми не заплатили за телеґрами, ми від того не збідніємо, але можемо змусити Ліґу Націй нарешті звернути увагу на те, що становище Українців під Польщею зовсім не таке, як його розписують Ляхи.

Тому не мовчім, а кричім, бо покірливого й спокійного навіть кури загребуть, а не то що ляцькі вовки.

Лука Самбірський,
Вунсакет, Р. Ай.

Д-р. Остап Грицай.

В 150-ТІ РОКОВИНИ НАРОДИН ГРИГОРІЯ КВІТКИ-ОСНОВЯНЕНКА

3)

„Ні жінка, ні удова; звісно, як салдатки, шанують: як спенут посліднюю паплюгу, і ніхто і не вірить, щоб була салдатка та й чесна. Та є троха чи й не так! Де їй за полками таскатись? А молоде, дурне, попадеться ледачим людям, наведуть на усее злее. Худобу розтаскають, повіднимають, хто її защитить? Діточки без доглядіння, у бідности, у нищеті, без науки, без усього помруть або, не дай Боже! бездільниками стануть. А вона за тим ізстаріється, немощи одоліють, бідность, калічество, тільки в шпиталь, до старців!" Є щось із сили Шевченкового голосу в цих словах, в словах суворого хлібороба й тямучого батька родини. Тут ніяке елеґійне квиління, тільки прездоровий відгук людської душі, душі простої, розкриваної нашим мистцем уперше. І коли Василь, придбавши собі тільки заробітків, що може замісць себе поставити наймщика, звертається у друге до Наума з проханням узяти Марусю, то цим разом справу в його користь рішає не що инше, тільки такий культурний момент як те, що він навчився читати й писати. За це він тепер для Наума „премила дитина, не даром його люблю, такий не пропаде". В цьомуж і вага тої прекрасної великодушної сцени в „Марусі", де Василь читає в церкві Апостола; тут ідилічний своєю красою малюнок великодного свята на селі, поглиблений не аби-як моментом уваги до духової культури в нашому середовищі, що на иншім місці зазначений теж неохотою Наума до забобонів. Але оскільки суворий наш Наум там, де йде про те, щоб вирішити долю Марусі, остільки любячий батько він тоді, коли вже певний, що проклав їй шлях до щастя. Дивімся тільки на чудову тонкість чуття, батьківського чуття, з якою Наум розпитує в Марусі про її відношення до Василя. Або на його готовість жертвувати все своє майно за те, щоб спасти вмираючу Марусю від смерти. — „Підійде до Німця, просить, руки йому цілує, виніс скринку з грошами, а мабуть було у ній сот три рублів, і просить: Бери, каже, скільки хоч, усі озьми, усю худобу озьми, усього рішусь, у старці піду, тільки вилічи моє дитя; вона в мене однісінька.. Без неї нащо мені жити? — А при кінці як останній доказ володарської вдачі батька Наума той величавий похорон, справлений ним мертвій донці, опис якого належить до найкрасшого, що знає українська література. Як і взагалі всі звичаєві описи тут (старости, великодна гостина, сватання, гостина в неділю) стількиж гарні що й цінні. Як документи культурного побуту українського хлібороба епохи Квітки, це ніякі оттакі собі ідилії, а жемчуги, добуті зі скарбниці національного життя України, питомі своєю первісністю і питомі своєю принадною красою.

І таксамо українським духом овіяна постать Марусі, хоч як мужицький тип я поставивби її після Наума.

На мою думку постать Марусі не така повна життєвої дійсности, як туга постать її батька. Вже та сама обставина, що автор вяже її смерть з чимсь таким припадковим, як простуда підчас збирання грибів в лісі, є мені доказом на те, що Марусі призначена в оповіданню більш поетична, ніж ущерть активна роля головної носійки дійства. Головний конфлікт в нашій повісти — перша відмова старостам — викликаний тут не Марусею, тільки Наумом. Маруся проти своєї волі повинується батькові, її любовній пристрасти недостає моменту останньої послідовности, значить зваги іти за Василем і проти волі батька. З цього погляду індивідуальности жіночих типів в инших оповіданнях Квітки, ось як в повістях „Сердешна Оксана" (де геройка зважується в любовнім захопленню московським офіциром покинути кохану матір), „Козир-дівка", а подекуди і в повісти „Щира любов" — куди сильніші, ніж індивідуальність Марусі. Вона, як і зрештою її матір Настя, у протиславленню до Наума — підчиняється обставинам, „по закону", репрезентованим батьком. В тих двох моментах, де Маруся на перекір своїй глибокій любові до Василя лишається сама — раз після відходу Василя на заробітки, а другий після сватання — і не робить зі своєї сторони нічого, щоб добути звязку з ним („Поминай мене, не удавайся у тугу... прощай на віки вічні!"), зазначуються слабі сторони в органічній структурі нашої повісти. Особливож з другим відходом Василя припадковість грає надто велику ролю, ненадійна смерть Марусі незрозуміла нам хочби тому, що з початком оповідання розмалює нам Квітка її як прообраз фізичного здоровля („личком червона як панська рожа"). Тимто сумні прочуття, висловлені Марусею при прощанню з Василем (та ще до того на кладовищі!) являються мені вповні безосновними; вони нічим не підготовані, це все тільки кволий романтичний ефект. Її смерть робилаб на нас зовсім инше враження, колиб вона була вислідом якоїсь томливої блуканини Марусі за Василем, в лютій студіні зимі, з зародком важкої недуги в тілі, на невідомих розстаях чужини. Така смерть булаб геройським подвигом любови, вона вязаласяб органічно з ситуацією, витвореною відходом Василя. Але щоб там і не далось сказати про кінець Марусі в нашій повісти, вона як дівочий український тип — навіть з рисою покірної слухняности у своєму характері — змальована Квіткою так, що нам трудно не полюбити її. Поминаючи вже те, що в малюнку її душі доволі тонких, психольоґічних рисів (обі перші стрічі з Василем, розмова з ним на озерах в лісі, привітання Василя з недільною гостиною), треба сказати, що чудова невинність дівочого серця схоплена тут автором дуже щасливо. Нехай Маруся й виідеалізувана постать, але це прегарний ідеал, в ньому є дух тої української жіночої духовости, що чарує нас в народніх піснях України (дещо з наших пісень співають дружки Марусі при сватанню) солодким смутком глибокого, самотного почуття. І нічого тут порівнувати „Марусю" Квітки з такими плаксивими типами, як геройка оповідання „Бідна Ліза" московського письменника й історика Карамзіна. Коли ось відчислимо в повісти про Марусю згадану вже мною сцену працання з Василем на кладовищі та сльозаву картину смерти Марусі, то позатим тут не так то дуже багато сльозавости, як це ввижається деяким критикам Квітки. Якаж веселенька наша Маруся, коли вона начіплює червоних скиндячків на головку, щоб ними — по умовленому знаку — вже здалека сповістити Василеві, що батько Наум прихильний їх любові! Яка хитренька вона і проти подруги Олени і проти родителів, коли йде про тайну її любови! З якою енерґією велить вона Василові не займати її, поки вона не посватана з ним („хоч розсердись зовсім, не тільки так насупся, як тепер, тільки вже я не прийду, і не дожидай мене, і не шукай мене. Инше діло, якби я посватана була, тодіб і нічого, а то хтонебудь побачить, та про мене ще і слава піде"). Тут риска духовости її батька, тут в неї слухняність „по закону" являється все таки висловом свідомої засади, а не якогось невольницького скорення. І тому й так глибоко вражає нас ясний образ Марусі, і всяк з нас може ще й сьогодня повторити про неї важливі слова Куліша: „Обійшла нас чарами Квітчина Маруся; з нею ми почали жити тим ідеальним щастям чистого серця, котрого ніхто з нас не дознав самим ділом... І прочитавши повість про Марусю, чуєш душею, наче якась музика пройшла тобі через душу і настроїла її на вищий, на якийсь небесний лад, що знявсяб од землі і полинувби голубиними крилами одпочати од земних мук там, де тії чисті душі, помучившись між нами, од своїх мук одпочивають!"

Ну — в повісти про Марусю ще не багато мук суворого життя. Більше їх у квітчиній повісти про Оксану.

(Дальше буде).

Знав їх.

Коли славний французький письменник **Рабеле** (автор гумористичного роману „Ґарґантуа та Панта Ґруель") лежав смертельно хорий, лікарі нараджувалися над причинами його недуги та про її стан. Рабеле був іще притомний, чув, як вони перешіптувалися, але вже не цілком розумів їх розмову та сказав благаючим тоном:

— Ах, мої любі, дайте мені вмерти природною смертю!

ЧИ ВИ І ВАШІ ДІТИ ВЖЕ В У. Н. СОЮЗІ?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Хто спинює народну працю? Прекрасний розвій громади. Нема довгів. Народне життя пливе. Молодь організується. Одна біда — з епископом.

Коли згадуємо за свою громаду, то робимо це з обовязку, а не для самохвальби, чи якої иншої цілі. Хочемо, щоби й другі громади знали, як нам живеться, бож всі ми тут повинні жити як одна родина, одні другими інтересуватися, одні другим помагати.

Наша громада належить без сумніву до свідомих громад. Вона завжди держала і держить досі один національний фронт в Америці, вона має у себе добрих і розумних місцевих лідерів і завдяки тому наша громада відзивається охочо на всі потреби рідного краю, а рівнож і бере живу участь в американськім життю. Наш Український Демократичний Клюб тішиться серед Американців повагою, а наш громадянин Іван Ваверчак є ситимаршалом.

Люди наші беруться до бизнесів, тому маємо у себе ріжного рода стори, ґросерні, бучерні і т. д.

Маємо дві українські школи, в яких учить, в одній учитель, а в другій місцевий священик. Наука відбувається кождого дня. До школи ходить понад 300 дітей. Школа поділена на три кляси. Наука релігії відбувається в церковній галі, раз на тиждень в суботу.

Громада наша не обтяжена довгами. Нема їх ні на українській церкві, ні на „Українській Хаті". Маємо гарний хор „Боян" і діточе товариство „Луг", яке провадить учитель Йосиф Буката. Наша молодь (літ 16 до 23) зорганізувала недавно „Ди Сошел Клоб" потворивши відділи: атлетичний, забавовий, бейзболовий, бескетболовий. Кружок той має на ціли згуртувати уроджених тут американських дітей українського роду та приготовляти їх до продовжування тої народної праці які започаткували їх батьки.

На загал в громаді спокій і згода. Відбуваються концерти, віча і виклади. А тепер думаємо про те, як би збудувати величавий Український Дім і більшу церкву, бо громада розрослася і не стає для нас місця в старих будинках.

Та одне у нас лихо. А це боротьба з епископом Богачевським. Зачалася вона з малого. Ото понерешній наш дяко-учитель Данило Стецик запросив був як акомпаніятора на Концерт Шевченка дяка з православної церкви в Пасейку. Це дало притоку еп. Богачевському уділення нагани священикови та до потягнення до відвічальности священика і дяка. Ще й комітет їздив до Филаделфії виправдуватися. Від того часу нарід почав відноситися до епископа чимраз холодніще. Бувало наша громада без всякої просьби складала точно і совісно катедратик, алюмнатик і датки на семинар, сиротинець і т. д. А згодом почала холодніти. А охоловши, почала розглядатися у своїх справах і тоді доперва завважила, що нею закуплене добро записане не на громаду, а на епископа. А всі були переконані, що це народне майно. От тоді і почався рух в громаді. Здержано всі посилки, які передше посилано епископови, бо епископ не захотів признати громаді власности її кервавиці. Громада почала роздумувати тоді і над иншими справами, що звязані з українською гр.-кат. церквою, поневоленою конкордатами і таки своїми власними владиками, що не вміють чи не хочуть боронити наших прав навіть в тій церкві, де вони є наставниками.

Наша громада пішла в процес і заявилася за боротьбою в ціли добуття того права, яке їй слушно належиться. Громада наша заявилася за Першим Церковно-Народним Конгресом, бож треба було комусь занятись заведенням порядку в розбурханій дієцезії. Громада наша заявилася і тепер за скликанням спеціяльних нарад, щоби могли зійтися відпоручники тих громад, що зірвали з епископом Богачевським і обдумали дальші способи, як держати лад в парохіях і як краще, дешевше і скорше видістати народови назад його майно у свої руки. Наш парох о. М. Лисяк підписав відозву в справі скликання цих нарад. Візваний епископом, щоби відкликав свій підпис, о. Лисяк заявив на засіданню церковного уряду, що свого підпису не відкличе, бо є тої думки, що слушність за народом і громадою, а не за еписком.

У своїй відповіді епископови о. Лисяк зазначив, що добре розважив, які його ждуть переслідування, коли не цофне свого підпису, але совість його наказує йому так, а не инакше поступити. В тім листі, повнім ріжних арґументів, які комітет читав, знаходимо між иншим такі слова, звернені до епископа:

„Через Вас за 4 роки дійшло до того, що 24 парохій від нашої церкви відорвалось, 8 громад церковних з Вами до процесу завдалось, около 15 священиків Вам послух виповіло, а якщо дальше справа покотиться тим шляхом, в короткій будучности Ви епископом без парохії і клиру останетесь. Ви, Владико, загирили цілковито двацять-літну мозольну працю своїх попередників. В Римі Ви зуміли вибілити себе, але лиха накоєного тим не відвернули.

„Нам, священикам, терпець уривається працювати серед такої душної атмосфери, ми тільки мучимося під Вашою владою, а з роздертим серцем глядимо на ту мертвеччину і повільний розклад нашої церкви під Вашою еґідою.

„Мені самому вже остогидло життя в таких відносинах. Тому з висше вимінених зглядів як і по причині розбіжних доріг моїх парохіян відносно Вашої особи, я хоч з болем серця, виповідаю Вам послух, прилучуючись до праці на ниві Христовій тих, що їм перед очима добро Української Церкви і Народа, та пошана їх прав і святощів релігійних і національних".

о. Лисяк відповів так, як випадало відповісти священикови такої свідомої національно громади як Перт Амбой. Ми рішені вже давно видержати при своїм. А свою боротьбу ведемо розважно і з повагою. Ми люде карні, що розуміємо порядок і пошанівок, Але ми і розуміємо свої власні права. Нам тільки жаль, що через боротьбу з епископом треба нам було припинити виконання наших плянів. Але їх і так не булиб виконали, колиб мали в той спосіб збільшити чуже майно, а не своє, громадське. Та ми віримо, що це все перейде і ми звільнемося судово (як не можна инакше) з тих пут, що нам спинюють роботу в громаді.

За громаду: Т. Мошар, предс.; **С. Кордияк,** кас.; **І. Фединишин,** секр.

У посередника подруж.

— Але чи той пан, що ви мені поручаєте його для моєї дочки, не є задовжений?

— О, можете бути зовсім спокійні! Йому ніхто не позичив би навіть цента!

САМ СОБІ ВОРОГ.

Гадавби хто, що в світі дуже мало таких людей, про яких каже заголовок отсеї статейки. Бо хіба дуже дурний є сам собі ворогом. Десь у світі, поза межами нашої країни, може справді таких дурних небогато. Зате у нас аж кишить. Таких, що сам собі ворог, є пребогато між нашим селянством. Буває, що цілі села — такі! Цілі села такі, і тому в нас така біда.

Правда, головним жерелом біди нашого селянства є малоземельність і непомірні державні та автономічні тягарі. Але се — не одиноке жерело нашої мізерії. З тої земленьки, яку наш селянин ще має, мігби видушити ще раз і ще раз тілько, якби... вмів господарити.

Не будемо тут писати, якими способами наш селянин, розумніще господаруючи, мігби поправити свою долю. На таке в ґазеті за мало місця. На те є книжка, на те є цілі бібліотеки книжок. Також не будемо писати, які то великі зиски в инших краях дають селянам сади, про які наші селяни цілком не дбають. Не будемо також учити, які сади розводити і як їх розводити. На те є окремі книжки. Хочемо тільки промовити до розуму, до совісти і до чести таких, що будучи самі собі ворогами, нівечать роботу людий, які працюють для добра селян.

Нерозумна господарка наших селян робить, що там, де є громадські пасовиска, люди не мають з тих пасовиск майже ніякої користи. А моглиби мати ріжні користи. Ось що пише нам наш кореспондент з Бучаччини:

Управитель школи в Ліщанцях, Г. Кульчицький, хотів полишити по собі память, а саме великий громадський сад. Взяв до помочи шкільну дітвору та на громадському вигоні став садити лісові грушки і яблінки. Коли поприймалися, п. Кульчицький пощепив їх. Щепили таки самі свої господарі, котрі се вміють. Щепи росли і гарно розвивалися. Розумні люди в селі думали, що як не старі громадяни, то молодше покоління буде мати з громадського саду велику користь. Якби його поширив, то хто зна, чи сад не покривби громадського буджету, так що громадяни не потребувалиби платити додатків до державного податку.

Але — наш селянин сам собі ворог. Здичіла часть нашої молоді, що думає тільки про музику і фляшку, вибрала собі на музику саме ту, щепами засаджену часть вигону. Що такі дурні молоді лошаки, котрі ще не знають вартости праці, бо на них працюють їх батьки, це можна зрозуміти. Але ніяк не можна виправдати старого бика, пана війта, коли він позволяє на музику і на танці — на вигоні, засадженім щепами! За дозволом пана війта наша молодь нищила працю пана Кульчицького, яка могла бути поратунком для цілого села.

В Ліщинцях яка молодь, такі й старі. Чесні господарі повинаймали собі на вигоні пасовиска. Їх коні, вівці та безроги донищували се, чого не повидоптували та не пообломлювали парубки. Нарешті взяли тай в ночи понищили решту до одного деревця, кажучи: „Нам тут саду не треба. Жили без садів наші діди і тати, то і ми обійдемося без садів".

Дич! Татарська дич! Здичіння і вандалізм на свою власну шкоду. — („Праця").

Комедія помилок.

Мандрівний агент (до приятеля): Але то вчора мав я пеха! Приходжу додому вночі, в хаті темно, хоч око виколи! Дзвоню, відчиняються двері. Гадаю, це служниця відчинила двері — цілую її. Але це була моя жінка.

— Ну й щож такого?

— А жінка каже: „Тепер ні! Кождої хвилі може вернути мій чоловік"!

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 234, повідомляє всіх своїх членів, що звичайний місячний мітінґ відбудеться в пятницю, 1-го марта, скорше о один тиждень як мав відбутися, з причини, що є важні справи до полагодження, як справа відсвяткования двайцятьлітного ювилею істновання Тов. і вибір делегата на звичайну 17-ту конвенцію У. Н. Союза. Проситься всіх членів прибути точно в годині 7.30 вечером до Ґалі У. Н. Дому. Котрий член не прибуде, заплатить кару 3 дол. — І. Генега, предс.; Ю. Гвіздь, кас.; К. Пілат, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Вільні Козаки, від. 116, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що місячний мітінґ відбудеться дня 3-го марта, в гали мітінґовій. Уряд взиває всіх явитися на означений час. Мітінґ почнеться точно в годині 2-ій пополудни. Браття і Сестри! Ви своїми голосами поставили нас на сторожи нашого товариства, щоби ми старались о розвій нашого товариства і У. Н. Союза. Отже ми присягали і присягу дотримаємо. Тепер черга на вас всіх, бо тільки в лучности сила. Тепер ювилейна кампанія, кождий член і членкиня мають придбати одного члена або членкиню. Хто не може старших, нехай дитину впише. На тім мітінґу будеться вирішувати дуже важні справи. Буде вибір делеґата на головну конвенцію. Рівнож будеться голосувати над проєктами на конвенцію, котрі будуть поміщені в орґанізаційнім органі. — О. Петришин, предс.; Й. Паславський, кас.; Павло Стадник, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Запорожська Січ, від. 251, повідомляє своїх членів, що надзвичайний мітінґ відбудеться в неділю, 3-го марта, зараз по Сл. Божій, в школі парохіяльній при Вест 7-ій ул. Буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союза. — Василь Козур, предс.; Николай Страп, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє, що мітінґ відбудеться в суботу, 2-го марта, в годині 7.30 вечером, під ч. 435 Мейн ул. Проситься членів прибути на означений час. Будуть важні справи і вибір делеґата на конвенцію. — В. Матвіяс, предс.; Г. Ничка, кас.; М. Сас, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Сестр. св. Ольги, від. 318, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 3-го марта, в годині 2-ій пополудни, в гали церковній. Буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союза. Проситься всіх членів прийти на той мітінґ і направити деякі похибки, які зайшли попереднього мітінґу. — Теодора Демчук, предс.; Юлія Сидор, кас.; Іван Брощак, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Бр. Пресв. Тройці, від. 203, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальні збори нашого Братства відбудуться в суботу, 2-го марта, в Народнім Домі, в годині 8-мій вечером. На ті збори обовязані явитись всі урядники і члени під загрозою кари після братського статута. Будуть важні справи до вирішення; буде роздача тікетів на спільний баль на 3-го марта і баль нашого Братства 17. марта, а вкінци вибір делеґата на конвенцію і инші важні справи. — М. Шипот, предс.; В. Яськевич, секр.

САВТ БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Бр. св. О. Николая, від. 293, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальні збори Братства відбудуться в неділю, 3-го марта, в гали парохіяльній, точно в годині 11-ій перед полуднем (зараз по Богослуженню). На ті збори мають обовязково явитись всі урядники і члени під карою урядник 1 дол., а член 50 ц. Маємо важні справи до полагодження, як перечитанне статута братського, вибір делеґата на конвенцію і инші. Довгуючі члени нехай вирівнають свої залеглости, бо будуть суспендовані. — С. Нигрич, предс.; Теодор Вальорний, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Жеребецька Любов, від. 144, повідомляє усіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членкинь, що місячні збори відбудуться в суботу, 2-го марта, в годині 8-мій вечер, в гали Укр. Нар. Дому, 217 Іст 6-та вул. Важні справи на порядку дня, а передовсім вибір делеґата на звичайну головну конвенцію У. Н. Союза. Довгуючих членів взивається вирівнати свої залеглости. Нових членів будеться принимати без вступного до Товариства і У. Н. Союза. Не явившийся член заплатить кару після статута. — Михаїл Ямка, предс.; Григорій Левицький, кас.; Дмитро Чайка, секр.

Батько (до дочки): Вже тричі викинув я того Кобелю за двері, бо він для нас несимпатичний. Але я не можу все через нього псувати собі неділі! Як ще раз прийде — хай бере собі тебе за жінку!

УВАГА! ДІТРОЙТ, МІШ. І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ХОРУ „ДУМКА"

(Директор ІВАН АТАМАНЕЦЬ)

В „ORCHESTRA HALL", НЕДІЛЯ, ДНЯ 10-ГО МАРТА 1929 Р.

Початок в годині 8.30 вечером.

Українська Громадо! Це перший раз маєш нагоду почути твій власний хор, котрий досі виступав з вільними концертами перед Американцями, а тим славив імя нації, котрої Ти є частиною. Зараз хор починає працю, до котрої обовязався, а цеб-то: давши ініціятиву до будови памятника Тарасові Шевченкові в „Бел Айленд" парку, береться за переведення діла не словами, а працею, щирою працею, до котрої бажає твоєї помочі. Прийди, Шановна Громадо, та поможи своєю жертвенностю великому ділу. 49-50,6

Ціни: $2.50 — $2.00 — $1.50 — $1. 00 і 75 цнт.

Тікети можна набути в „Grinnel Music Store", в „Orchestra Hall" і в Українськім Базарі", 2248 Graling ул.

ЗАХОДОМ І СТАРАННЄМ УКРАЇНСЬКОЇ „ЖІНОЧОЇ ГРОМАДИ" В НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

— буде виставлено —

веселу комедію в 3-ох діях, зі співами і танцями п. з.:

ТРЬОХ ДО ВИБОРУ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 3-ГО МАРТА 1929 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

217-219 EAST 6th STREET NEW YORK, N. Y

Сейчас по виставі зачнеться 49,51

ВЕСЕЛА ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ

Початок в годині 8-мій вечером. — Вступ 65 центів.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПРОСВІТА В НЮ ЙОРКУ

відограє представлення

„НАГЛИЙ СУД В ГАЛИЧИНІ"

драматичний нарис в 4-ох діях

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 3-ГО МАРТА 1929 РОКУ

В CHRYSTODORA HOUSE

147 AVENUE B., CORNER 9th STREET, NEW YORK CITY.

Початок точно в годині 4.30 пополудни.

Вступ 75 центів. 49- Гетчек вільний.

УВАГА! УКРАЇНЦІ З ФІЛАДЕЛФІЇ І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

Співацько-Драмат. Кружок Укр. Роб. Громади з Філаделфії відограє гарну драму зі співами, в 5-ох діях, під назвою:

ПОВЕРНУВ З СИБІРУ

В СУБОТУ, ДНЯ 2-ГО МАРТА 1929 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ,

849 N. FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA, PA.

Початок в годині 7.30 вечером. — Вступ 50 центів; для дітей 10 центів.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Мотря	А. Нетефор	Явдоха	П. Григорчук
Марина	А. Іванців	Уляна	Н. Дмитруш
Степан	І. Іванців	Максим	Іл. Сторож
Дмитро	К. Баляс	Ониська	З. Кучер

Дівчата, парубки, чоловіки, староста, урядник.

Режісер Т. Гуцуляк. Діригент О. Кучер.

„Повернув з Сибіру" — це дуже займаюча побутова штука з сільського життя, тому то Кружок вибрав її до вистави й докладає всіх старань, щоби вона вийшла вдоволяючо. Отож поспішайте на час і кличте своїх знакомих. 49-50

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

МІННЕАПОЛІС І СЕНТ ПОЛ, МІНН.

Сьогорічна коляда.

Українська громада, яка гуртується при Українськім Народнім Домі і при Укр. Прав. Церкві в Міннеаполіс, Мінн., як кождого року, так і цього не забула за рідний край з нагоди Різдва. Ми є тої думки, що як в старім краю, так і тут в Америці повинна йти вся коляда зі всіх громад в місяці січні тільки на Рідну Школу на Західній Україні. Руководячись цею гадкою, громада колядників пустилась з колядою від хати до хати. Зібрано для Рідної Школи $52.60.

Коляду зложили слідуючі: по $2: о. М. Запаринюк, Й. Новак, М. Ґрубрин, К. Бреняк, А. Новак; по $1.50: П. Приймак, П. Ґайва; по $1: А. Процай, Й. Ковалів, Й. Домбровський, П. Парій, Д. Семотюк, В. Гірчак, М. Манзен, Д. Комар, Р. Гарницький, І. Тофан, О. Вонс, М. Ванджура, І. Щерба, П. Угринчук, І. Рихлій, К. Рихлій, Й. Олійник, І. Стрілець, М. Шипорт, П. Садовий, І. Якимів, П. Кольба, Я. Ґрубрин, С. Юрків, П. Андрущак, І. Романчук; по 50 цнт.: С. Рихлій, Д. Попюк, Й. Бородай, Д. Худяк, О. [illegible].

Шкільні діти ходили двома гуртками. В Ст. Пол. [illegible] малі колядники: Володимир Коцюба, Юлія Коцюба, Йосиф Коцюба і Юлія Пилатюк.

Коляду зложили: по $1: І. Коцюба, А. Лісовський, В. Проць, О. Пилатюк, К. Качмарова; по 50 цнт.: В. Мельник, П. Коцюба; М. Лісовська 25 цнт.; Кат. Мельник 10 цнт. Разом $6.35.

Дві шкільні дівчині: Марія Гоца зі скрипкою і Анна Кисилевич колядували в Ст. Пол. Коляду зложили: по $1: П. Гоца, П. Качмар; Й. Процьків 75 цнт.; по 50 цнт.: В. Пастук, А. Лісовський, О. Процьків, А. Подобінська. — Разом $4.75.

Загальна сума в Міннеаполіс і Ст. Пол виносить $52.60. До того залучуємо ще $6, які прийшли зі Львова від Земельного Банку як дивіденди (процент) від шерів, які громада свого часу закупила. Віддано це на „Просвіту" у Львові, яку Ляхи найбільше ушкодили. — Загальна сума на Рідну Школу і Просвіту виносить разом $58.60, які пересилаємо до Краю через Обеднання.

Складається подяку жертводавцям і всім колядникам, як також тим, котрі своїми автами возили колядників. Трудіться, працюйте й співайте, наші славні співаки і співачки, на славу України, яка скорше чи пізніше визволиться від червоних і чорних інтернаціоналів і стане независимою та буде простягатись від Кавказу аж до Семигородської Верховини й Угорського Низу.

Колядник.

ПОЗІР! — КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.!

ТОВ. ЗАПОРОЖСЬКА СІЧ, відділ 342 Укр. Народ. Союза, в Картерет, Н. Дж.

— устроює —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 2. МАРТА 1929 Р.

В НІМЕЦЬКІЙ ГАЛИ,

при Roosevelt Ave. в Carteret, N. J.

Початок в год. 6-ій вечером.

Орхестра М. Дмитрового.

Отсим запрошується всіх Українців і Українок до численної участи у цім бали. 49

Комітет.

ПОЗІР! ГЕЙЗЕЛТОН І ОКОЛИЦЯ!

УКР. ДРАМАТ. КРУЖОК при Укр. Гр. Кат. Церкві, Гейзелтон, Па.

відограє представлення

„ПІДГІРЯНЕ"

В СУБОТУ, 2-ГО І НЕДІЛЮ, 3-ГО МАРТА, 1929 РОКУ

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛИ,

74 N. LAUREL ST., HAZLETON, PA.

Початок обох разі 7.30 вечер.

Вступ 50 ц., про дітей 15 ц.

На се представленнє запрошується місцевих і позамісцевих. Місцевих проситься присилати на представленнє шкільних і не шкільних дітей в суботу вечером, з огляду, що в неділю забирають місця чужі люди. — **Комітет.** 49-50

Батько (до сина сердито): Що, ти знову перепав при іспиті?!

Син: Тату, то чисте переслідування. Професор завдав мені точно тесаме питання, що тамтого року!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ старшої дівчини або молодої вдови від 25 до 35 літ життя, до заряду дому; сам маю 38 літ. Ласкаві зголошення прошу слати на адресу: 46-51

MARTIN KOWALIUK, 75 Madison Ave., New York City.

ПОШУКУЮ дівчини Українки у віці від 20 до 28 літ до заряду дому. Мені 28 років і самотний. Ласкаві зголошення прошу слати до: 49-51

S. GROSHKO, Gen. Delivery, Detroit, Mich.

ПОШУКУЮ моєї жінки брата Василя Григорця, він перебував у Вертон Вест Вірджінія в році 1925 і 26, два роки не маю відомости про него. Хто бо про него знав, або він сам, нехай зголоситься на адресу: 49-52

WASYL MOSKALUK, 48 Clifford St., Buffalo, N. Y.

КУПІТЬ ФАРМУ впрост від властителя. Фарма 127 акрів, гарна, рівна земля, будинки і город, великий ліс, сусіди Українці. Ціна $2,200, готівкою $500. Голоситись до: 44-53

S. MORANSKI, Box 147, Bath, N. Y.

НА ПРОДАЖ ФАРМА 37 акрів, земля врожайна, 6 кімнат дім, стайня на 6 штук худоби, шопа, знаряддя, 3 курники, кошниця, будинок для держання корму для курий, будинок для вигрівання курий, фарма при добрій дорозі і зелізниці, мила до стації, шторів, школи і кенонії, де [illegible] [illegible] Голоситись до:

WASYL GNIESCO, HENDERSON, MD.

DO YOU KNOW WHY - - - A Guy Will Breeze Along Like This and Then - - ? Drawn for this paper By Fisher

